

Ansvarskommitténs slutbetänkande: Hållbar
Samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10)

Bilaga till remiss
2007-03-23

Fi2007/1536

Remissinstans/remissinstanser:

Uppgiftslämnare: Kommunförbundet Stockholms Län

Namn:

Telefon:

E-post:

Synpunkter på vissa förslag och bedömningar

Staten och den kommunala sektorn

1. Den statliga styrningen av den kommunala nivån bör inriktas mot normering.
Användningen av andra styrformer bör begränsas (avsnitt 3.2, 4.1).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL anser att staten har ett legitimt intresse att styra den kommunala verksamheten, bl a för att värna likvärdigheten i välfärdstjänsterna. Staten har dock även enligt KSLs mening ett ansvar för att värna den grundlagsfästa kommunala självstyrelsen och medverka till att statliga myndigheter genom egna åtgärder, som inte direkt kan relateras till av riksdagen fattade beslut, inte begränsar det kommunala handlingsutrymmet och därmed det demokratiska inslaget och effektiviteten i utformningen och utförandet av den aktuella samhällstjänsten.

KSL tillstyrker därför att staten utreder och utarbetar en samlad sektorsövergripande strategi för styrning av den kommunala sektorn byggd på normering och kunskap och med fokus på kvalitet och inte form och kvantitet. Det är resultatet för medborgarna som är det viktiga.

KSL ser därmed även positivt på att staten utarbetar ett nationellt system för informationsförsörjningen om kommunsektorns verksamhetsområden.

2. Myndigheternas allmänna råd bör utmönstras (avsnitt 3.2)

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL anser att i konsekvens med vad som sagts under fråga 1 att alla former av dokument från olika myndigheter, som t ex allmänna råd, som formuleras så att de uppfattas som bindande regelverk trots att de formellt inte är det och dessutom åberopas i myndigheternas tillsyn av den kommunala verksamheten skall utmönstras.

En avveckling av de allmänna råden torde kräva också en omprövning av dagens ramlagstiftning på många områden liksom överväganden om detaljeringsgraden i lagstiftningen. En konsekvensanalys av en generell avveckling av de allmänna råden kan därför vara nödvändig.

3. Regeringen skall utforma en ordning för regelbundet återkommande samråd mellan staten och den kommunala sektorn (avsnitt 3.3).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

4. Samrådet mellan staten och den kommunala sektorn bör regleras i förordning (avsnitt 3.3).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Samrådet bör regleras i lag, inte enbart i en förordning.

Hälso- och sjukvården

5. Socialstyrelsen får i uppdrag att samordna arbetet med kunskapsutveckling och kunskapsförmedling på nationell nivå (avsnitt 4.1).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL anser att frågan om att säkra en god kunskapsutveckling är mycket viktig för den fortsatta utvecklingen av hälso- och sjukvården. KSL tillstyrker huvudsakligen förslaget att Socialstyrelsen blir den myndighet som får uppdraget att samordna arbetet med kunskapsutvecklingen.

Detta bör dock endast ske under förutsättning att ansvaret för tillsynen ligger samlat nationellt hos någon myndighet för att olika regionala bedömningar i olika delar av landet skall undvikas.

Se vidare under avsnitten hälso- och sjukvård samt ansvaret för tillsynen i KSLs remisskrivelsen.

6. Regionala kunskapscentrum skapas för kunskapsbildning och kunskapsspridning på regional nivå (avsnitt 4.1).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL ställer sig positivt till förslaget om ett regionalt kunskapscentrum för den delen av kunskapsutveckling vars uppgift är att samla dagsaktuell forskning, vad som är evidens inom olika delar av hälso- och sjukvården samt ansvara för att sprida denna kunskap.

Samtidigt väcker förslaget funderingar kring vilka konsekvenser detta får för den mer verksamhetsanknutna forskning och utveckling som t ex de kommunala FOU-enheterna står för idag. Det är viktigt att komma ihåg att lärande skapas i en ömsesidig process mellan utbildning, forskning och praktik. Det bör vara upp till varje region och dess olika såväl offentliga som privata aktörer inom hälso- och sjukvården att bedöma behovet av och formerna för ett regionalt samarbete inom detta område och mellan många olika parter.

Lika viktigt som att samla kunskap och sprida den, är att den kunskap som finns implementeras och används i verksamheterna. Ett regionalt kunskapscentrum löser inte denna uppgift utan det är ett ansvar som ligger på varje huvudman.

7. Bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagstiftningen som har betydelse för patientens ställning samlas i en ny patientlag (avsnitt 4.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

8. Medborgarna skall kunna välja andra läkare än läkare med specialistkompetens inom allmänmedicin som fast läkarkontakt (avsnitt 4.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Regional utveckling

9. I varje län tar en regionkommun (ersätter landstingen i nybildade större län, se kap.8) ett sammanhållet regionalt utvecklingsuppdrag, reglerat i en särskild lag om regionalt utvecklingsarbete (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Den huvudsakliga tillstyrkan av förslaget avser tillsvdare den senare delen av förslaget, att ett sammanhållet regionalt utvecklingsuppdrag skall regleras i en särskild lag om regionalt utvecklingsarbete. En särskild lag vid sidan av den allmänna kompetens ett nytt regionalt organ får enligt grundlagen och kommunallagen är lämplig med tanke på att innehållet i det regionala utvecklingsuppdraget kan förändras över tid och det då bör ske så enkelt som möjligt.

Beträffande frågan om regionkommunen har KSL inte kunnat ta ställning eftersom flera partier ännu inte tagit någon principiell slutlig ståndpunkt till om det enbart skall finnas en form för det demokratiskt valda regionala organ som skall ha det sammanhållna regionala utvecklingsuppdraget. Principiellt anser KSL att skillnaderna mellan olika delar av landet gör det nödvändigt att acceptera en s k assymetrisk uppgifts- och ansvarsfördelning men också en organisatorisk sådan om de nya regionernas uppgifter blir av mer begränsad omfattning.

I Stockholmsregionen finns således ännu inte någon enig uppfattning om regionkommunen skall vara den enda regionala organisationsformen eller om de s k samverkansorganen bör finnas kvar även i fortsättningen. Principiellt torde dock kunna sägas att det torde finnas en majoritet för ett direktvalt organ om de nya regionerna får ansvar för såväl regionala utvecklingsfrågor av betydande omfattning som hälso- och sjukvården.

10. De statliga uppgifter och resurser som samverkansorganen förvaltat överförs till regionkommunerna. Också de uppgifter och resurser som samverkansorganen övertagit från landstingen överförs till regionkommunerna (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Utöver de 13 uppgifter som redovisas i betänkandet förutsätter Ansvarskommittén också att regionkommunerna, i minst samma utsträckning som landstingen idag, ta egna initiativ inom ramen för de allmänna befogenheter som kommunallagen ger och överta landstingens åtaganden vad gäller folkhögskolor, delägandet i ALMI m m.

Det är enligt KSLs mening helt rimligt men regionkommunen skall inte med åberopande av de allmänna befogenheter kommunallagen ger utan överenskommelse med kommunerna kunna ta på sig uppgifter som sköts av kommunerna.

Ansvarskommittén pekar vidare som framtida tänkbara förstärkningar av det regionala utvecklingsuppdraget ut överföring av uppgifter och resurser inom näringspolitiken, arbetsmarknadspolitiken, forskningspolitiken, landsbygdspolitiken och storstadspolitiken.

KSL anser det svårt att förstå att inte dessa uppgifter och resurser kan överföras samtidigt med övriga uppgifter. Det borde finnas gott om tid att närmare utreda vilka delar inom dessa politikområden som är lämpliga att överföra till de nya regionerna innan det är aktuellt att bilda dem.

KSL anser också det både lämpligt och möjligt att redan från starten tilldela regionen ett sammanhållet regionalt utbildningsuppdrag till högskolorna och andra anordnare av eftergymnasial utbildning med fokus på yrkesutbildningen.

KSL anser vidare att det finns skäl att göra särskilda studier av ansvarsfördelningen inom trafik- och transportområdet och formerna för ett fördjupat samarbete mellan regionerna och universiteten och högskolorna. *Med hänsyn till båda dessa områdens stora betydelse i det regionala utvecklingsarbetet borde prövas att inom dessa vidga de nya regionala organens ansvar utöver vad Ansvarskommittén har föreslagit.*

Inom trafik- och transportområdet anser KSL att förutsättningarna för en helt ny ansvarsfördelning mellan staten och regionen bör utredas. Utgångspunkten skulle kunna vara de tankar som framförts av bl a Statskontoret om skatteväxling för den regionala transportinfrastrukturen men med ett mycket vidare perspektiv. Regionerna borde kunna ansvara för planering och beslut samt finansiering avseende investeringar i det samlade transportsystemet, dvs såväl vägar som järnvägar, flyg och sjöfart. En sådan utredning måste genomföras i nära samverkan med företrädare för olika delar av landet eftersom förutsättningarna på detta område är mycket olika i storstadsområdena jämfört med andra delar av landet.

Bakgrunden till förslaget om en särskild studie om samspelet mellan regionen och universiteten och högskolorna är att flera studier visar att högskolornas deltagande i det regionala utvecklingsarbetet ännu inte funnit några effektiva former. I framtida regioners

uppdrag liksom för högskolorna borde ingå ett obligatoriskt konkret samarbete kring såväl grundutbildning som påbyggnadsutbildning, uppdragsutbildning och forskning. *En utredning bör därför snarast genomföras för att klara ut mer i detalj hur samspelet mellan regionerna och högskolorna skall utformas.*

Beträffande förslaget om att regionalisera huvudmannaskapet för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen, är det ett typiskt område där överenskommelse måste träffas med kommunerna innan regionen tar på sig ett sådant ansvar. För Stockholms läns del gjordes i samband med bildandet av storlandstinget 1971 ett försök att föra över planeringsansvaret och intagningsfunktionen till det nya landstinget utan hållbart resultat. Redan under början av 1980-talet upphörde planeringen och i slutet av samma decennium övertog kommunerna åter ansvaret för intagningsfunktionen. Idag bedrivs gymnasiesamarbetet i frivilliga former på länsnivå under ledning av KSL.

11. Som en del av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) skall regionkommunerna ange geografiska regionintressen, ett icke juridiskt bindande regionplaneinstrument (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Ingen skillnad för Stockholms län eftersom regionplanering redan idag bedrivs i landstingets regi.

12. Det skall i plan- och bygglagen (1987:10) anges att de kommunala översiktsplanerna skall innehålla ett avsnitt som redovisar hur regionintressena beaktats (avsnitt 5.2)

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

13. Det nuvarande länsanslaget ersätts av ett regionalt utvecklingsanslag, som i sin helhet disponeras av respektive regionkommun (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Länsanslaget, som det är utformat idag, är åtminstone för Stockholms län mycket litet. *KSL anser att samtliga de anslag som enligt enlig punkt 10 här ovan skall tillföras de nya regionala organen bör samlas i ett anslag, benämnt det regionala utvecklingsanslaget. I*

anslutning till beslutet om storleken på detta anslag bör också riksdagen tydliggöra inom vilka gränser den regionala organisationen själv får disponera och besluta om anslaget och vilka nationella mål regionen måste beakta.

KSL är berett att acceptera en modell med ett samlat regionalt utvecklingsanslag som fastställs årligen men anser i princip att modellen inte är tillfredställande ur självstyrelsesynpunkt. På sikt borde den ersättas av en tydligare ansvarsfördelning. En utredning borde tillsättas för att klargöra i vilka former en värdesäkrad överföring av de aktuella medlen skulle kunna ske till regionkommunerna. Allt med syfte att i enlighet med Ansvarskommitténs uppdrag och ambitioner få en så tydlig ansvarsfördelning som möjligt mellan staten och regionkommunen och samtidigt skapa en situation där ansvar, befogenheter och finansiering följs åt.

Notera även KSLs skrivning i själva remissyttrandet på sidan 7 under rubriken skatte- och finansieringsfrågor.

14. Regionkommunerna får i uppgift att sköta den del av naturvården som har närmast anknytning till regional utveckling, med fokus på rumslig planering och friluftsliv, skötsel av naturreservat och annat fältarbete (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL tillstyrker ett överförande av ansvaret till regionkommunen för den del av naturvården som sköts av staten men inte de delar som sköts av kommunerna. Skall det ske måste först en överenskommelse träffas regionalt och med den eller de kommuner som är intresserade av det.

15. Regionkommunerna övertar från länsstyrelsen uppgiften att regionalt anpassa, konkretisera och verka för de nationella miljökvalitetsmålen (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

16. Regionkommunerna övertar från länsstyrelsen den mer utvecklingsinriktade kulturmiljövården (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

17. Regionkommunerna skall själva få avgöra fördelningen mellan olika kulturinstitutioner i länet av de statliga medel som omfattas av förordningen (1996: 1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

18. För att säkerställa kontinuitet och genomslag får de nationella kulturpolitiska målen skall respektive regionkommun teckna ett avtal med Statens kulturråd om den övergripande användningen av de statliga medel som omfattas av förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Se generell synpunkt på den statliga styrningen av de olika anslag som skall överföras till den regionala organisationen under punkt 13.

19. Uppgiften att fördela medel till regional projektverksamhet i fråga om jämställdhet överförs från länsstyrelserna till regionkommunerna (avsnitt 5.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Staten

20. Länsstyrelserna skall ha i uppdrag att till regeringen redovisa tvärsektoriella kunskapsunderlag som en del i en modell för statlig samordning med ett territoriellt perspektiv (avsnitt 6.2).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

En samlad redovisning varje år från länsstyrelsen till regeringen om tillståndet i regionen och behovet av samordning mellan olika statliga politikområden kan vara ett bra inslag i strävandena att komma tillrätta med den statliga "stuprörspolitiken" som är ett av de största problemen för kommunerna och landstingen/regionerna. Det är därför mycket viktigt att framtagandet av de tvärsektoriella kunskapsunderlagen sker i nära samverkan med regionkommunen, kommunerna och andra viktiga intressenter i regionen. Eventuella avvikande uppfattningar mellan länsstyrelsen och övriga parter måste med all tydlighet framgå av underlaget.

21. Antalet län bör reduceras väsentligt (avsnitt 6.4).

☒ Tillstyrker huvudsakligen ☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Regionerna själva bör ha ett stort inflytande över hur långtgående förändringen skall bli.

22. Regionala indelningar inom staten bör anpassas till en ny länsindelning (avsnitt 6.4).

☒ Tillstyrker huvudsakligen ☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Se tidigare kommentar under punkt 20 och vidare kommentarer under punkt 34 A

23. Staten övertar ansvaret för kommunernas tillsynsuppgifter (avsnitt 6.5).

☐ Tillstyrker huvudsakligen ☒ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Tillsynen bör vara hierarkiskt uppbyggd vilket innebär att länsstyrelsens tillsyn i första hand skall gälla kommunen och inte medborgarna och näringslivet. För den tillsynen bör kommunerna själva svara eller inom områden med stora krav på kompetens och kontinuerlig verksamhet kommuner i samverkan.

Se även vidare kommentarer i remisskrivelsen under avsnittet om ansvaret för tillsynen på sidan 5 samt punkt 27 i detta frågeformulär.

24. Länsstyrelsen ges ett samlat ansvar för tillsynen inom länet (avsnitt 6.5).

☒ Tillstyrker huvudsakligen ☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Det är både rimligt och viktigt att den statliga tillsynen samordnas så att ”stuprörspolitiken” bryts även inom tillsynen och att staten kan få en helhetssyn på tillsynen av kommunen.

25. Regional tillsyn hos vissa tillsynsmyndigheter samlokaliseras med länsstyrelsen (avsnitt 6.5).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

26. En tillsynsdelegation inrättas vid länsstyrelsen, bland annat med uppgift att samordna och planera tillsyn (avsnitt 6.5).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

27. Staten skall kunna överlåta det praktiska utförandet av avgränsade tillsynsuppgifter till enskilda kommuner (avsnitt 6.5).

Tillstyrker huvudsakligen

Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Det är viktigt att den av kommittén föreslagna områdesvisa prövningen av ett överförande av tillsynen till länsstyrelsen kommer till stånd. Särskilt viktigt synes det, i enlighet med vad som framförs i det särskilda yttrandet från de sakkunniga från Sveriges Kommuner och Landsting, vara inom räddningstjänsten, byggtillsynen och miljötillsynen. En avveckling av den kommunala tillsynsverksamheten inom dessa områden skulle sannolikt bl a påverka kommunernas resurser och kompetenser inom bl a planeringsområdet, vilket vore olyckligt och försvaga kommunerna inom detta viktiga område. Ytterligare ett område där ett överförande av tillsynsansvaret bör prövas är alkoholtillsynen. Här kan förutsättningarna variera mellan olika typer av kommuner med hänsyn framför allt till storleken och antalet restauranger på orten och kräva olika lösningar.

Se vidare kommentarer under avsnittet ansvaret för tillsynen i remisskrivelsen på sidan 5.

Den kommunala sektorn

28. Länsstyrelserna ges i uppdrag att särskilt följa utvecklingen i länens mindre kommuner (avsnitt 7.1).

☐ Tillstyrker huvudsakligen

☒ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Bör inte gälla generellt. Det synes inte finnas några skäl att t ex följa utvecklingen i de mindre kommunerna i Stockholms län och andra storstadsområden. De små kommunerna i dessa områden har sällan sämre ekonomiska förutsättningar än övriga kommuner i de aktuella regionerna eftersom de ligger i en väsentligt större arbetsmarknadsregion än den enskilda kommunen.

29. Kommuner som önskar inleda en process mot sammanläggning erhåller särskilt statligt stöd (avsnitt 7.1).

☒ Tillstyrker huvudsakligen

☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

30. En översyn görs av det kommunala utjämnningssystemet med avseende på utfall i systemet vid kommunsammanläggningar, så att övergångsproblem undviks (avsnitt 7.1).

☒ Tillstyrker huvudsakligen

☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL tillstyrker en översyn av skatteutjämnningssystemet men inte enbart på de grunder och med det syfte Ansvarskommittén åberopar. Kommittén har noterat att systemet kan komma att utsättas för press på grund av att omfördelningen kommer att öka och att allt färre kommuner kommer att bidra till allt fler kommuner.

KSL anser att det behövs ett utjämnningssystem mellan kommunerna. Dagen system innebär dock, trots de förbättringar som genomförts den senaste tiden med ökat hänsynstagande till högre faktorkostnaden för personal, problem för Stockholmsregionen att klara de krav som tillväxten ställer på bl a mark, bostäder och kommunikationer. Systemet är fortfarande inte tillräckligt tillväxtfrämjande utan riskerar att minska tillväxten för landet i stort.

31. Kommuner åläggs att redovisa i vilken form och kring vad de samverkar med andra kommuner (avsnitt 7.1).

☐ Tillstyrker huvudsakligen

☒ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

KSL har noterat kommitténs dualistiska syn på kommunal samverkan. Dels anser kommittén att samverkan bör underlättas. Dels anser kommittén att samverkan kan skapa problem ur främst insynsynpunkt då den blir omfattande och berör flera parter.

KSL bedömer att kommitténs farhågor är överdrivna och menar också att det måste vara upp till varje kommun att själv avgöra på vilket sätt den bäst utför sina åtaganden, själv eller i samverkan med en eller flera kommuner eller eventuellt även andra aktörer. KSL ser inget skäl till varför kommunerna löpande skall behöva informera staten om sin samverkan med andra parter. För vissa typer av organisationer som t ex kommunalförbund sker dessutom redan en löpande uppföljning från statens sida. Även Sveriges Kommuner och Landsting gör med vissa intervaller uppföljningar av de pågående samverkansaktiviteterna som också borde vara tillräckliga för statens behov. Skulle det därutöver finnas särskilda behov av kunskap om samverkansmönstren vid något tillfälle står det naturligtvis staten fritt att då samla in aktuella uppgifter.

KSL vill här särskilt understryka att en regionreform inte får innebära att de möjligheter som idag finns för kommuner och landsting att bilda gemensamma kommunalförbund tas bort. Möjligheten att för särskilda ändamål bilda sådana offentlighetsliga organ måste finnas även i fortsättningen.

32. Direktvalda regionala organ med egen beskattningsrätt får ett samhälleligt ansvar för regional utveckling och hälso- och sjukvård (avsnitt 7.2)

☒ Tillstyrker huvudsakligen

☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Se även tidigare kommentarer under punkt 9.

33. En ny geografi, nya uppgifter och ett nytt politiskt uppdrag motiverar en ny beteckning - regionkommuner (avsnitt 7.2).

☒ Tillstyrker huvudsakligen

☐ Avstyrker huvudsakligen

Kommentar:

Det kan i anslutning till en större reform av samhällsorganisationen finnas skäl att ändra beteckningen på den regionala organisationen inom kommunsektorn för att markera förändringen. Begreppet regionkommun kan dessutom vara bättre än dagens landsting för att

tydliggöra att det är ett kommunalt organ, jämställt med kommunerna och inte ett "överkommunalt organ". Landstingsbegreppet har ibland skapt missförstånd om hur många nivåer Sverige har i samhället. Inte minst utomlands har det vållat en del problem då man uppfattat landstingen som jämbördiga med europeiska regioner med väsentligt större befogenheter och makt över kommunerna.

En ny regional geografi

Kommittén föreslår att en ny läns- och regionkommunindelning bör utformas enligt nedanstående sex kriterier (avsnitt 8.4)

34A. En gemensam läns- och regionkommunindelning som även statliga sektorsmyndigheter med regionindelning som regel skall följa.

☒ Viktigt

☐ Mindre viktigt

Kommentar:

Ansvarskommittén har visat att de statliga myndigheter som har regionala organisationer har högst skiftande avgränsning av sina regioner. Den statliga organisationen är utan tvekan i flera sammanhang ett stort problem för kommunerna och i det regionala samarbetet.

KSL anser dock att det knappast är rimligt att alla statliga myndigheter har en regionindelning som sammanfaller med nya regionkommuners område. Det kan behövas assymetri även på den statliga sidan. Det viktigaste sett utifrån ett regionalt perspektiv är att en så långt möjligt gemensam regionindelning finns för de myndigheter som har viktiga roller i det regionala utvecklingsarbetet och som kontinuerligt skall medverka i det arbetet. Det gäller inte minst myndigheterna inom trafik- och transportområdet.

Det är viktigt att den sittande statliga utredningen om myndighetsstrukturen fullföljs och tidsmässigt anpassas till utvecklingen av nya regioner. Enskilda myndigheter bör inte ges möjlighet att utveckla nya egna indelningar utan tvärtom uppmanas att så långt möjligt medverka i utvecklingen av en ny gemensam läns- och regionindelning.

34B. Ett riktvärde för invånarantal på mellan en och två miljoner invånare och som inte utan starka skäl understiger en halv miljon invånare.

☐ Viktigt

☒ Mindre viktigt

Kommentar:

Som Ansvarskommittén konstaterar finns det säkert motiv för att de regionala enheterna skall ha en viss minimistorlek för att de skall kunna hantera de framtida utmaningarna och drivas på ett rationellt sätt. Det gäller säkert många statliga verksamheter liksom hälso- och sjukvården och det regionala utvecklingsarbetet. Någon exakt vetenskap finns dock inte

varför de gränser som föreslagits närmast måste ses som ett försök från kommitténs sida att finna några storlekskriterier som leder till de sex till nio regioner och län kommittén på flera andra grunder funnit vara en lämplig indelning för framtiden.

Kommittén anser också att regionerna bör vara mer jämnstora befolkningsmässigt än dagens län. Det kan vara rationellt utifrån ett statligt administrativt perspektiv och möjligen också för sjukvården men å andra sidan har Socialstyrelsen visat att samarbetet inom sjukvården fungerar bra redan idag inom de sex sjukvårdsregionerna. Om ungefär lika stora regioner har någon betydelse för det regionala utvecklingsarbetet kan också ifrågasättas. Framför allt torde kriteriet vara bra med hänsyn till möjligheterna att få igenom en ny regionindelning i riksdagen.

Utifrån ett tillväxt- och utvecklingsperspektiv finns det starka skäl att ifrågasätta det högre befolkningstalet på två miljoner invånare som en gräns. Det finns många studier som visar att stora regioner är bra för tillväxten i inte bara den aktuella regionen utan ofta för hela det land där de är belägna. En region med två miljoner invånare är inte heller internationellt sett någon särskilt stor region. Då dessutom Stockholms län redan de närmaste åren kommer att passera denna övre gräns är den mycket märklig. Ansvarskommitténs förslag i denna del rimmar också mycket illa med kommitténs i övrigt starka argumentation för ett starkt samband mellan de framtida regionernas geografiska avgränsning och arbetsmarknadsregionernas storlek år 2030.

34C. Att varje regionkommun har ett eget regionsjukhus, eller om så inte är möjligt etablerar ett institutionaliserat samarbete med en regionkommun som har ett regionsjukhus.

Viktigt

Mindre viktigt

Kommentar:

Tillstyrkan avser det institutionaliserade samarbetet eftersom det enligt KSLs mening knappast är rimligt att tro att det under överskådlig tid kommer vara möjligt att skapa flera regionsjukhus utöver de åtta regionsjukhus som f n finns i Sverige.

34D. Att varje regionkommun har minst ett universitet med betydande fasta forskningsresurser.

Viktigt

Mindre viktigt

Kommentar:

Tillstyrks huvudsakligen som allmän långsiktig målsättning med hänsyn till universitetens, högskolornas och forskningens betydelse för den regionala utvecklingen. Målsättningen torde dock enligt KSLs bedömning vara svår att uppnå med hänsyn till att resurserna för universitets- och högskoleutbildning samt forskning är begränsade. Det viktigaste är enligt KSLs mening att de universitet och högskolor som finns är väl utvecklade och tillgängliga för såväl högkvalitativa studier på plats som på distans och med forskningsresurser som möjliggör forskning på hög internationell nivå.

34E. Att arbetsmarknadsregionerna, som de beräknas se ut 2030, utgör byggstenar i läns- och regionkommunindelningen och inte bör delas annat än om mycket starka skäl föreligger.

Viktigt

Mindre viktigt

Kommentar:

De framtida arbetsmarknadsregionernas avgränsning bör självklart vara en viktig utgångspunkt för den framtida regionindelningen. De framtida arbetsmarknadsregionerna är mycket viktiga att beakta då det gäller att bedöma inom vilka funktionella regioner ett konkret samarbete måste utvecklas för att lösa viktiga gemensamma frågor och problem. Eftersom såväl arbetsmarknadsregionerna som de funktionella regionerna tenderar att vara i ständig förändring är de dock inte alltid lika avgörande då det gäller att avgränsa lämpliga administrativa regioner. Dessa måste beslutas utifrån en sammanvägning av såväl demokratiska som näringsgeografiska, ekonomiska och administrativa faktorer.

Skulle detta kriterium följas för Stockholmsregionens del skulle enligt de beräkningar kommittén presenterar hela Mälardalen i princip vara den framtida regionen och länet. Ansvarskommittén har dock valt att ge större tyngd åt befolkningskriteriet.

34F. Att län och regionkommuner så långt som möjligt avgränsas så att medborgarna kan känna anknytning dit.

Viktigt

Mindre viktigt

Kommentarer:

Kriteriet synes i en första anblick vara självklart men det leder i princip till att mycket litet kan hända beträffande regionindelningen. I nuläget torde huvudparten av landets befolkning känna stark anknytning till dagens län, regioner och landskap medan det av naturliga skäl är svårt att ha motsvarande känslor för en framtida region som man endast vet gränserna för, inte hur den fungerar i olika avseenden. Dagens anknytningskänsla bör beaktas i det fortsatta arbetet men i första hand måste andra aspekter få avgöra hur en framtida region skall avgränsas.